

Nippocryptus quadriannulatus (Gravenhorst, 1829) ja *Cryptus fibulatus* Gravenhorst, 1829 Suomesta (Hymenoptera, Ichneumonidae, Cryptinae)

Martti Koponen & Reijo Jussila

Koponen, M. & Jussila, R. 2009: *Nippocryptus quadriannulatus* (Gravenhorst, 1829) ja *Cryptus fibulatus* Gravenhorst, 1829 Suomesta (Hymenoptera, Ichneumonidae, Cryptinae). [*Nippocryptus quadriannulatus* (Gravenhorst, 1829 and *Cryptus fibulatus* Gravenhorst, 1829 in Finland]. – Sahlbergia 15(1): 21-22. Helsinki, Finland, ISSN 1237-3273.

Two Cryptinae species are reported as new to Finland. *Nippocryptus quadriannulatus* (Gravenhorst, 1829) was reported earlier as a parasitoid of *Gilpinia polytoma* (Hartig, 1834). Apparently this report was based on a wrong determination of *Cryptus fibulatus* Gravenhorst, 1829.

Martti Koponen, Vanha Otavantie 124 A 50670 Otava

Reijo Jussila, Eläinmuseo, Biodiversiteetti ja ympäristötiede, Biologian laitos, 20014 Turun yliopisto

Lokakuun 13. päivänä 2008 M. K. sai Mikkelin Rantakylässä (ES, 6840:3509) metsänreunassa etelärinteessä olevan entisen mansikkamaan laidalta haavista imuriin oudon näköisen pistiäisen. Hän otti siitä kuvan (kuva 1), jonka lähetti R.J.:lle. Hän määritteli sen lajiksi *Nippocryptus quadriannulatus* (Gravenhorst, 1829).

Kuva 1. *Nippocryptus quadriannulatus* (Gravenhorst, 1829) Mikkelistä (kuva Pekka Malinen).

R.J.:n kokoelmassa on vain yksi naaras Kotkan Hurukselasta (EK, 672:348). Se oli tullut valorysään 15–28.VII.2000 (L. Luukkonen leg.).

Esko Kangas ilmoitti lajin Suomesta 1940 ja 1941 (Kangas 1940, 1941). Th. Grönblom oli

kasvattanut sitä Nokialla (EH) kesällä 1938 *Gilpinia polytoma* (Hartig, 1834) –kotelosta. Näitä yksilöitä etsittiin Luonnontieteellisestä keskusmuseosta turhaan. Sieltä löytyi yksi naaras nimellä *Nippocryptus quadriannulatus*. Tämä oli väärin määritetty ja Suomelle uusi *Cryptus*-suvun laji: *C. fibulatus* Gravenhorst, 1829. Sen Grönblom kasvatti Nokialla (Pohjois-Pirkkala) 6.8.1940 myös *Gilpinia polytoma*–kotelosta.

N. quadriannulatus on löytynyt Suomen lisäksi Ruotsista, Saksasta, Puolasta ja Itävaltasta. *C. fibulatus* on löytynyt laajemmaltikin Euroopasta (Yu & al. 2005).

Sukuun *Nippocryptus* Uchida, 1936 kuuluu kahdeksan lajia, joista neljä on löytynyt Euroopasta. Niistä laji *N. vittatorius* (Jurine, 1807) on laajimmalle levinnyt: Keski- ja Etelä-Euroopasta Japaniin. Lisäksi sitä on viety Kanadaan, Etelä-Afrikkaan ja Uuteen Seelantiin omenakääriäisen (*Cydia pomonella*) biologiseen torjuntaan. Intiasta on kuvattu lisäksi neljä lajia (Yu ym. 2005).

Suku *Cryptus* Fabricius, 1804 on monilajinen. Niinpä Suomestakin on löytynyt ennestään kymmenen lajia (Koponen ym. 1999).

Kirjallisuus

- Kangas, E. 1940: Havaintoja *Diprion sertiferin* gradatiosta ja mortaliteetistä. Über die Gradation und Mortalität von *Diprion sertifer* Geoffr. – Ann. Entomol. Fenn. 6: 162-163, 165-166.
- Kangas, E. 1941: Beitrag zur Biologie und Gradation von *Diprion sertifer* Geoffr. (Hym., Tenthredinidae). – Ann. Entomol. Fenn. 7: 1-31.
- Koponen, M., Jussila, R. & Vikberg, V. 1999: Suomen loispestiäisluettelo (Hymenoptera, Parasitica). Osa 3. heimo Ichneumonidae, alaheimo Cryptinae. – Sahlbergia 4: 19-52.
- Yu, D. S., van Achterberg, K. & Horstmann, K. 2005: World Ichneumonoidea 2004. Taxonomy, biology, morphology and distribution. – CD/DVD. Taxapad, Vancouver, Canada.

Tryckningsunderstöd

Entomologiska Föreningen i Helsingfors kan enligt separat prövning anslå bidrag till inhemska entomologiska bokprojekt. Ansökan inklusive detaljerad arbetsplan (högst fem sidor), tidtabell och kostnadsplan tillställs föreningens sekreterare Hans Silfverberg (hans.silfverberg@helsinki.fi). I kostnadska-lkylen bör ingå en redogörelse för hur kostnaderna fördelas mellan olika finansörer. Ansökningstiden är fortlöpande.

Painatusavustuksia

Helsingin Hyönteistieteellinen Yhdistys voi myöntää erillisen tarkastuksen jälkeen avustusta kotimaisiin hyönteiskirjaprojekteihin. Hakemus, johon sisältyvät yksityiskohtainen työsuunnitelma (enintään viisi sivua), aikataulu ja kustannusarvio toimitetaan yhdistyksen sihteerille, Hans Silfverbergille (hans.silfverberg@helsinki.fi). Kustannusarviossa on mainittava kuinka kulut jakautuvat eri rahoittajien kesken. Haku aika on jatkuva.

